Сергій Капустянський

СУЧАСНИЙ СТАН ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЧЕРКАСЬКОГО РЕГІОНУ

Інноваційний розвиток економіки є суттєвим чинником європейської та світової інтеграції, оскільки створює якісно нові підвалини для економічного відродження України завдяки підвищенню ефективності та конкурентоспроможності промислового підприємства.

Статистичний аналіз результатів дослідження інноваційного потенціалу Черкаського регіону, дав змогу визначити основні фактори, які перешкоджають здійсненню інновацій.

Найвагомішими з них в першу чергу є нестача коштів (вказали майже 83 % підприємств), недостатня фінансова підтримка держави (56,6 %), великі витрати на нововведення (55,9 %) тощо [1]. Крім того, майже 20 % підприємств зазначили, що здійсненню нововведень перешкоджають нестача інформації про нові технології, відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами і науковими організаціями, нестача інформації про ринки збуту тощо (табл. 1).

Таблиця 1

Фактори, що стримують інноваційну діяльність підприємств у Черкаській області

Фактори	% опитаних підприємств
Нестача власних коштів	83,0
Недостатня фінансова підтримка держави	56,6
Великі витрати на ново введення	55,9
Високий економічний ризик	38,9
Недосконалість законодавчої бази	37,7
Тривалий термін окупності нововведень	34,6
Відсутність коштів у замовників	31,7
Нестача інформації про нові технології	19,5
Відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами і науковими організаціями	18,5
Нестача інформації про ринки збуту	18,3
Відсутність кваліфікованого персоналу	17,2
Відсутність попиту на продукцію	16,0
Несприйнятливість підприємств до нововведень	14,5

Однією з причин негативної динаміки виробничого освоєння нововведень можна назвати зниження результативності діяльності організацій, які здійснюють наукові та науково-технічні розробки.

Зміни, що відбулися у сфері наукової та науково-технічної діяльності Черкаської області за період 2000–2009 років, є наслідком слабкої державної інноваційної політики: скоротилася кількість працівників основної діяльності та зменшилась частка дослідників у їх складі. У 2009 в організаціях, підприємствах та установах, які виконували наукові та науково-технічні роботи, без урахування сумісників працювало 1594 особи персоналу основної діяльності, серед них дослідників – 551 особа. В цілому їх чисельність зменшилась проти попереднього року на 6,18 % [2].

Негативною тенденцією в регіоні є відплив спеціалістів з науково-технічної сфери. Слід зазначити, що однією з причин цього є нестабільність роботи наукових установ. Протягом 2009 року з організацій, які займалися виконанням наукових робіт, вибуло 349 працівників, 15 із них – звільнено за скороченням штатів. При цьому було прийнято на роботу 297 працівників, у тому числі 10 спеціалістів вищої кваліфікації. До наукових організацій було прийнято 13 випускників вищих навчальних закладів 2009 року – це лише 0,1 % загального числа випускників вищих навчальних закладів III–IV рівня акредитації [2].

Стабільною основою формування інноваційного потенціалу регіону є здійснення на високому рівні науково-технічних робіт. У 2009 загальний обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій в Черкаській області, становив 27448,3 тис. грн., що на 11 % більше, ніж у 2008 році. Найбільша його частка (понад 40 %) припадає на науково-технічні розробки. Помітно збільшився обсяг фундаментальних – на 24,4 % і прикладних – на 18,7 % досліджень. Майже 65 % наукових та науково-технічних робіт в області виконані Уманським дендрологічним парком Софіївка, Смілянським державним підприємством «Орізон-Навігація», Черкаським ЦКБ «Сокіл», НВК «Фотоприлад», Верхнячською дослідно-селекційною станцією, ЗАТ «Черкасагропроект», ВАТ «ВО-Восход», ВАТ «Черкаський приладобудівний завод» [2].

Успішне нарощування інноваційного потенціалу регіону потребує наявності ряду забезпечувальних комплексів, механізми дії яких залежать від етапів інноваційного процесу. Організаційний механізм передбачає формування і реорганізації здійснюють інноваційні процеси. досліджень яких отримали національне та міжнародне визнання.

Реальним механізмом державної підтримки галузевої науки є створення організаційного центру відбору, експертизи та затвердження інноваційної активності підприємницьких структур. Прикладом такого центру в Черкаській області є відділ наукового забезпечення інноваційного розвитку регіону Черкаської обласної держадміністрації.

Таким чином, в сучасних умовах трансформаційних перетворень в

Україні поняття інноваційного потенціалу її регіонів наповнюється новим, більш глибоким змістом. Очевидно, що залежність подальшого сталого соціально-економічного розвитку регіонів України від рівня реалізації їх інноваційного потенціалу є фундаментальною. Науково-технічна та інноваційна діяльність с потужним джерелом прогресивних перетворень вітчизняного виробництва, ефективного розподілу та обміну ресурсів для досягнення головної мети – всебічного забезпечення соціальних потреб населення.

Список використаних джерел:

1. Наукова та інноваційна діяльність в Черкаській області / Державний комітет статистики України. Головне управління статистики у Черкаській області. – Черкаси., 2009. – 171 с.
2. Фахівці вищої кваліфікації Черкаської області: Статистичний збірник / Головне управління статистики у Черкаській області. – Черкаси, 2009.
3. Космідайло І. В. Інноваційний потенціал / Економіка України : проблеми галузей і регіонів Монографія / За ред. В. Ф. Бесєдіна, А. С. Музиченка. – К.: НДЕІ, 2009. – С. 317–324.